

[Udenrigsministeren.]

Genève, som i de skiftende formandskabers hovedstæder.

Jeg tror, at man i vidt omfang kan takke samarbejdet mellem de ni og den forståelse og genklang, som de ni's synspunkter vakte iblandt et stort flertal af konferencens deltagerstater, for, at det i så vidt et omfang, som tilfældet har været, er lykkedes i konferencens slutdokument bl. a. at få afspejlet de vestlige demokratiske værdier, som vi fra dansk side må lægge afgørende vægt på.

Det er klart, at der her er tale om et dokument, der gengiver, hvad det viste sig muligt at opnå enighed om mellem alle konferencens 35 deltagerstater. Slutaktens enkelte dele er, både i deres indbyrdes forhold og hver for sig, som en naturlig følge heraf kompromiser mellem meget forskellige synspunkter og interesser. Men i en forhandling mellem disse 35 stater har det ganske givet spillet en rolle, at ni af dem påtog sig en aktiv og konstruktiv indsats som formidlere i regelmæssige og meget åbne konsultationer med alle de øvrige deltagerstater. Virkningerne af dette arbejde kan ikke mindst aflæses i de vedtagelser, der vedrører menneskelige kontakter og friere udveksling af information over grænserne.

Jeg er sikker på, at de ni gennem deres samarbejde – åbent over for alle andre – har opnået resultater, som ingen enkelt af dem havde kunnet gøre sig håb om at nå. Det er også mit bestemte indtryk, at det store flertal af konferencens deltagerstater anerkendte de ni's konstruktive indsats, og jeg kan måske tillade mig at tilføje, at de lande, der ikke åbent udtrykte deres påskønnelse, også respekterede den.

Det, det nu drejer sig om i forbindelse med konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa, er at omsætte dens beslutninger i handling i de enkelte deltagerstater og i deltagerstaternes indbyrdes forhold, og det må gøres på en sådan måde, at afspændingen og den friere kontakt føles som en realitet af de enkelte borgere både i Øst og i Vest. Også dette meget aktuelle spørgsmål om opfølgningen af Helsingforsdokumentet er genstand for regelmæssige meningsudvekslinger og rådslagninger mellem de ni. Vi er enige om, at der må tilstræbes en så fuldstændig gennemførelse af vedtagelserne som muligt, og også om, at der med dette for øje må udfoldes en dynamisk og samordnet politik.

Vi er også blandt de ni enige om, at vi må undgå under dette arbejde at give anledning til blokpolitik, til konfrontationer. Vi må også udvise en rimelig grad af tålmodighed. Det har ingen mening at forestille sig, at situationen mellem Øst og Vest kan ændres med et trylleslag. Men på den anden side skal vi selvfølgelig også være opmærksom på; at der kun er 1½ år til det møde i Beograd – vedtaget på dansk forslag – hvor der skal gøres status, og hvor repræsentanter for de 35 lande skal lægge en slagplan for de videre fremskridt, og 1½ år er ikke frygtelig længe i internationalt diplomati, i hvert fald ikke, når det gælder fredelig udvikling.

De seks måneder, der er forløbet siden mødet i Helsingfors, har allerede frembudt visse fremtrædende tegn på, at konferencens deltagerstater er opmærksom på opfølgningsspørgsmålets betydning: Der er f. eks. sket underretning om en række militære manøvrer. Det er ikke mange uger siden, vi fik underretning om en sovjetisk militærmanøvre. Der er også indgået flere aftaler, der letter arbejdsvilkårene i Sovjetunionen for journalister fra de vestlige lande, og vi har også haft visse resultater i forbindelse med det for mange meget betydningsfulde spørgsmål, der hedder familiesammenføring.

Her i landet har vi under udenrigsministeriet oprettet et udvalg med repræsentanter for flere ministerier med den opgave at fremsætte forslag om, på hvilken måde Helsingforsaftalens slutakt vil kunne følges op hos os selv, og om de danske initiativer over for andre deltagerstater, der kunne komme på tale.

Ud over arbejdet med konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa er det europæiske politiske samarbejde også rammen om regelmæssige drøftelser om andre sider af afspændingspolitikken. Disse drøftelser er af stor betydning for regeringen, fordi de bidrager til et klarere billede af, hvilke muligheder der er for realistiske danske initiativer i afspændingspolitikken. Jeg kan også i denne sammenhæng nævne, at vi er enige om i de ni som et led i behandlingen af afspændingspolitikken at drøfte de resultater, der forhåbentlig snart vil vise sig i Øst-Vest-forhandlingerne i Wien om styrkereduktioner.

Helt naturligt har også situationen i det østlige Middelhav, det vil navnlig sige det græsk-tyrkiske modsætningsforhold omkring Cypern, været behandlet gentagne gange af de ni. Den-